

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Inspektorát

Olomouc

Inspekční zpráva

Základní škola Brodek u Přerova, okres Přerov

Majetínská 275, 751 03 Brodek u Přerova

Identifikátor školy: 600 146 782

Termín konání orientační inspekce: 16. – 18., 21. a 22. květen 2001

Čj.	134 54/01-05058
Signatura	om4cu106

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Úplná základní škola je zřízena jako příspěvková organizace. Ke dni inspekce bylo vyučováno 307 žáků, průměrná naplněnost je 22 žáci na třídu. Kromě pátého – osmého ročníku jsou paralelně vyučovány dvě třídy. Ve všech ročnících probíhá výuka podle vzdělávacího programu Základní škola, čj. 16 847/96-2. První - třetí ročník je vyučován mimo hlavní budovu.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

V průběhu orientační inspekce byla hodnocena kvalita vzdělávání v předmětech: český jazyk, dějepis, matematika, německý jazyk, občanská výchova a rodinná výchova.

Český jazyk (první stupeň)

Týdenní hodinová dotace odpovídá požadavkům schváleného učebního plánu. Časové a tematické rozpracování učiva na školní rok vychází z obsahu používaných učebnic. Učební látka prvního ročníku je rozvržena v obecné rovině, podrobnější členění po měsících pro výuku postačuje. Literárně-výchovná složka předmětu (s výjimkou třetího ročníku), sloh a psaní byly v ostatních ročnících naplánovány schematicky, výukové cíle psaní v pátém ročníku nebyly stanoveny. Tato organická součást předmětu není ve čtvrtém ročníku zapisována do třídních knih. Předložená obsahová náplň mluvnické složky splňuje požadavky učebních osnov ve druhém a pátém ročníku. Ve třetím a čtvrtém ročníku bylo nesprávně naplánováno probírání učiva výrazně nad rámec učebních osnov. Kontrolou pedagogické dokumentace školních roků 1999/2000 a 2000/2001 bylo zjištěno nesprávné probírání a klasifikování tohoto učiva: skloňování podstatných jmen, osoba, číslo a čas sloves (třetí ročník), slovesný způsob, zařazování shody přísudku s podmětem do kontrolních cvičení (čtvrtý ročník). Učivo o slovním přízvuku (zařazeno do třetího ročníku) nebylo probíráno. Nebyly tak respektovány úpravy a doplňky vzdělávacího programu Základní škola platné k 1. září 1998. Příprava učitelek na jednotlivé vyučovací hodiny odpovídala stanoveným cílům, pečlivé zpracování textů a nákresů na tabulích zvyšovalo efektivitu výuky.

Předmět je s jednou výjimkou vyučován učitelkami se stanovenou odbornou a pedagogickou způsobilostí.

Učebny, jejichž prostor je variabilně využíván, jsou vybaveny převážně starším nábytkem, který respektuje rozdílnosti ve věku žáků. Ve dvou z nich jsou zřízeny odpočinkové kouty. Méně podnětné prostředí budovy, v níž je umístěn první až třetí ročník a školní družina, není z důvodu nedostatečné větší údržby pro žáky příliš motivující a nepodporuje rozvoj jejich estetického citění. Učitelky mají k dispozici především starší učební pomůcky, které postačují k realizaci vzdělávacího programu. Nové pomůcky jsou podle sdělení ředitelky školy z finančních důvodů pořizovány omezeně. Učitelky vhodně používají ucelené řady učebnic téhož nakladatelství, což zajišťuje kontinuitu výuky. Obsah učebnic však v některých tematických celcích požadavky učebních osnov překračuje. K procvičování a upevňování učiva jsou účelně využívány tituly dětské literatury, zadání z jiných učebních textů i vlastnoručně vyrobený obrazový materiál a pracovní listy.

Vhodným členěním vyučovacích hodin byly dodržovány psychohygienické zásady výuky. Individuální pracovní tempo žáků bylo většinou respektováno, frekvence střídání přímého vedení a samostatné práce odpovídala probíranému učivu. Zvláště v nižších ročnících byly do výuky zařazovány nejruznější oddechové chvílky a psychorelaxační techniky působící proti únavě žáků. Všechny učitelky nevěnovaly potřebnou pozornost správnému sezení žáků při

čtení a psaní, při hospitacích bylo zjištěno tolerování nesprávného držení psacích potřeb.

Učitelky jsou informovány o žácích se specifickými vývojovými poruchami učení. Zohledňování těchto žáků bylo pozorováno především v hodinách čtení. Domácí úkoly byly zadávány jednotně pro všechny žáky v přiměřeném rozsahu.

Organizace výuky předmětu převážně odpovídala stanoveným výukovým cílům. Výběr, sled a množství informací byly přiměřené náročnosti učiva a specifickým podmínkám žáků jednotlivých tříd. Výuka byla obsahově vhodně zaměřena na opakování a procvičování mluvnického učiva, rozvoj čtenářských dovedností a výchovu komunikativních dovedností, schopností a návyků. Učivo bylo interpretováno věcně správně, použité metody a formy práce měly kvalitativně rozdílnou úroveň. Učivo bylo opakováno a procvičováno formou řízeného rozhovoru, společného zdůvodňování chybějících pravopisných jevů a užitím metody analýzy a syntézy. Pozitivně je hodnoceno aplikování metody čtení s následným rozborem a vysvětlením, procvičování probrané látky s použitím prvků činnostního učení, efektivní uplatnění mezipředmětových vztahů se zaměřením na prvky zdravého životního stylu. Kvalita výuky byla pozitivně ovlivněna vhodným využíváním hudebního nástroje, individuální i skupinovou recitací spojenou s diskuzí nad literárním textem. Účinné zařazování nejrůznějších dramatických cvičení a etud vycházelo z principu dětské hravosti a směřovalo k rozvíjení tvořivosti a aktivity žáků.

ČŠI negativně hodnotí dílčí metodické chyby při výuce čtení a psaní, zadávání nevhodné samostatné práce, nevyužívání možnosti diferencovat učební úlohy z hlediska jejich náročnosti a občasné nerespektování individuálních rozdílů ve schopnostech žáků. Kontrola sešitů prokázala rozdílnou, v některých případech nízkou úroveň grafické úpravy žakovského písma i učitelkami předepsaných vzorů. Žakovské písemnosti jsou opravovány, důsledná kontrola následných oprav žáků nebyla vždy provedena.

Většina zhlédnutých hodin se vyznačovala přátelskou atmosférou. Při zahájení každé vyučovací jednotky byli žáci vhodně motivováni především rozhovorem na téma blízké jejich životu, úvodním seznámením s naukovým cílem a vhodnou aktualizací učiva. Základem průběžné motivace byla pochvala za předvedený výkon. Motivačně působila individuální prezentace domácí četby spojená se čtenou ukázkou, aktivizačního účinku bylo dosaženo využitím hudebních schopností žáků. Hodnocení známkou i pochvalou bylo vždy objektivní, ve vyšších ročnících však nevhodně převládá písemná forma zkoušení.

Způsob komunikace pozitivně ovlivňoval průběh výuky. Snaha učitelek o rozvoj komunikativních schopností a dovedností žáků byla patrná především v hodinách literární výchovy, možnost vyjádření vlastního názoru měli žáci především při řešení úkolů ve skupinách.

Kvalita výuky předmětu je spíše nadprůměrná.

Český jazyk (druhý stupeň)

Časově tematické plány, které zpracovaly jednotlivé učitelky, odpovídají učebním osnovám vzdělávacího programu Základní škola. Rovněž týdenní časová dotace předmětu je v souladu s učebním plánem. Strategické záměry a cíle v oblasti vzdělávání a výchovy, které si vytyčilo vedení školy v celoročním plánu práce, se do plánování předmětu nepromítly. Předmět je vyučován kontinuálně, nedochází k duplicitě učiva a časové rozložení probírané látky je dodržováno. Pravidelně se střídá jazykové vyučování s hodinami slohu a literatury. Bezprostřední příprava učitelek na výuku je velmi svědomitá až příkladná.

Všechny učitelky předmětu splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Předmětová komise na druhém stupni základní školy není ustavena, učitelky si předávají zkušenosti na

základě individuálních konzultací. Ačkoliv je budova školy starší, učební prostory jsou vhodné, prostorné, účelně zařízené a esteticky podnětné. Odbornou učebnou českého jazyka škola nedisponuje. Fond školní knihovny prochází v současné době obnovou, obsahuje převážně starší tituly. V šestých až devátých ročnících žáci pracují s jednotnou řadou jazykových a literárních učebnic. Výuka je vhodně doplňována prací s jazykovými příručkami, jejichž počet neumožňuje plošné využití. Didaktickou technikou je škola vybavena omezeně a tato technika nebyla ve sledované výuce využívána. Kromě pomůcek a literatury nabízených školou si učitelky připravují do výuky vlastní pomůcky (úryvky z odborných časopisů, ukázky z beletrie, cvičení z jazykových příruček atd.).

Ve většině hospitovaných hodin učitelky dodržovaly psychohygienické zásady, převládala v nich pracovní a přátelská atmosféra. Některé části sledovaných hodin však probíhaly ve vysokém tempu a slabší žáci nestačili sledovat výklad a pokyny učitelky.

Organizace výuky byla promyšlená do posledního detailu. Nápaditými formami práce a častým střídáním činností udržovaly učitelky žáky v neustálé pozornosti. Převládá výklad učiva a frontální metoda. Učitelky získávaly zájem žáků o probírané učivo fundovaným výkladem látky a navozováním problémů, při jejichž řešení mohli žáci uplatnit své dosavadní znalosti. Propojování literární složky výuky s jazykovou a stylistickou složkou bylo samozřejmostí stejně jako zdůrazňování mezipředmětových vztahů. Vzdělávací a dovednostní cíle stanovené osnovami i strategickými záměry školy byly ve výuce naplňovány. Menší prostor učitelky vyčlenily samostatnému aktivnímu učení žáků. Struktura naprosté většiny vyučovacích hodin umožňovala pochopení a procvičení nového učiva, probíraná látka byla řádně vyvozována a zdůvodňována. V jednom případě učitelka probírala učivo dál, i když žáci zcela neporozuměli předcházející kapitole, na níž nová látka navazovala. Do výuky byly zařazovány herní a názorné prvky. Učitelky dbaly na dodržování zásad správného čtení a psaní. Téměř veškerý vyučovací čas byl účelně využit.

Vstupní i průběžná motivace sledovaných hodin byla na velmi dobré úrovni. Učitelky oceňovaly snahu žáků a průběžně hodnotily jejich odpovědi. Rozvíjely smysl žáků pro kooperaci a vzájemnou toleranci, prováděly korekci chybných odpovědí, které společně s žáky analyzovaly. K sebehodnocení žáků byl vytvářen prostor pouze v některých vyučovacích hodinách. V jedné sledované hodině nebylo realizováno v dostatečné míře ověřování pochopení učiva.

Komunikace probíhala na základě dohodnutých pravidel, byla přátelská, věcná a vzájemně respektující. Učitelky dbaly na rozvoj komunikativních dovedností žáků a vytvářely prostor pro vyjadřování jejich názorů. Úroveň verbální komunikace byla v některých vyučovacích hodinách nižší z důvodů rychlého tempa mluveného projevu učitelky.

Míru osvojení vědomostí a dovedností učitelky sledují především pomocí diktátů, testů, slohových prací, vstupních a pololetních prověrek a zkoušením. Kontrola prokázala poměrně vysoký počet klasifikovaných diktátů za pololetí, což z didaktického hlediska nepůsobí příznivě na slabší žáky. Dále bylo zjištěno, že ve vstupních a pololetních prověrkách nejsou důsledně analyzovány chyby a že jak prověrky, tak slohové práce vykazují učitelkami neopravené chybné pravopisné jevy.

Žáci se v rámci výuky předmětu zapojují do soutěží a dalších aktivit, např. do recitační soutěže, do Olympiády českého jazyka a do práce dramatického kroužku, který připravuje veřejná vystoupení žáků na školní akademii i pro obec.

Učitelky při přípravě na výuku i ve výuce sledují potřeby žáků se specifickými poruchami učení a chování a jejich potřeby zohledňují diferencovanými přístupy, které např. spočívají v zadávání kratších písemných cvičení a diktátů, ve vyčlenění většího časového prostoru pro

kontrolu napsaného textu. Těmto žákům učitelky věnují také individuální péči spočívající v konzultacích a doučování.

Výuka českého jazyka je velmi dobrá.

Matematika (první a druhý stupeň)

Stanovené hodinové dotace odpovídají učebnímu plánu. Rozvržení učiva na prvním stupni je provedeno podle učebnic, některé však plně nekorespondují s učebními osnovami. V důsledku toho bylo do druhého a pátého ročníku zařazeno učivo překračující rámec učebních osnov. Na druhém stupni jsou osnovy plněny. V šestém ročníku však nebyl dodržen princip střídání aritmetických a geometrických celků, v osmém a devátém ročníku byla částečně narušena návaznost některých tematických celků.

S výjimkou jedné vyučující na prvním stupni splňují všichni učitelé matematiky podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Vyučování probíhá v kmenových učebnách vybavených starším opravovaným nábytkem. Ke zlepšení jejich vzhledu jsou využívány práce žáků i výukové materiály. Učitelé mají k dispozici převážně starší učební pomůcky, které postačují k realizaci výukových cílů. Nové jsou pořizovány omezeně. Žáci používají schválené učebnice a pracovní sešity, ucelená řada jednoho nakladatelství je vytvořena jen na druhém stupni. Zařazení předmětu v rozvrhu hodin většinou odpovídá obecným didaktickým a psychohygienickým zásadám.

Vyučující volili metody a formy práce, které zpravidla odpovídaly výukovým cílům, nebyly však vždy přizpůsobeny věku a schopnostem žáků. To se projevilo spíše na prvním stupni. Občas bylo zařazováno učivo mimo učební osnovy daného ročníku, nejasně byly formulovány pokyny k práci žáků. Vyšší pracovní tempo, množství informací a úkolů neumožnilo všem žákům úspěšné uplatnění. Neefektivní byla výuka se stereotypním průběhem, slabší motivací, nedůslednou zpětnou vazbou a nerespektováním psychohygienických zásad. Kladem zhlédnutých hodin bylo střídání různých aktivizačních metod, zařazování her, soutěží a relaxačních uvolnění, názornost výuky, vytváření prostoru pro diskuzi, vyjádření vlastního názoru a rozvoj schopnosti aplikovat učivo. Zejména v nejvyšších ročnících byli žáci vedeni k umění argumentovat a formulovat názor skupiny. Individuální přístup uplatňovali učitelé zejména v průběhu samostatné práce. V dostatečné míře využívali učebnice, pracovní sešity, školní i vlastní pomůcky. Učivo převážně prezentovali na požadované odborné úrovni.

Ve většině hospitovaných hodin dosahovali učitelé účinné motivace zařazováním vhodných metod práce, problémových úkolů a příkladů z praxe, aktualizací a aplikací učiva, využíváním mezipředmětových vztahů. Motivačně působila také pochvala, dosažení dobrého výsledku v soutěži, možnost získat pěknou známku. Opakování a procvičování učiva mělo převážně ucelenou strukturu a podávalo učiteli obraz o úrovni žákovských vědomostí. Důraz byl kladen na pamětné zvládnutí učiva i pochopení souvislostí. Ústní hodnocení výkonů žáků bylo převážně motivující. Závěrečné hodnocení práce žáků bylo prováděno v menší míře.

Komplexnější prověřování vědomostí žáků je zpravidla prováděno formou hodinových písemných prací. Analýzou pololetních prací (první stupeň) a prací za třetí čtvrtletí (druhý stupeň) bylo zjištěno: nejednotný systém hodnocení, pouze částečná analýza chyb a nedostatků, většinou odpovídající obsah a rozsah prací. Užití nevhodné klasifikační stupnice ve druhém ročníku a zařazení neadekvátního příkladu v pátém a šestém ročníku negativně ovlivnilo celkové hodnocení žáků.

Verbální projev učitelů a jejich komunikace se žáky měly rozdílnou úroveň. Učitelé zpravidla vytvářeli žákům prostor k diskuzi a vyjádření názoru. Rozvoji jejich vyjadřovacích schopností však nebyla vždy věnována dostatečná pozornost. Vztahy mezi žáky navzájem byly rozvíjeny

zejména v rámci skupinové práce.

Kvalita výuky má celkově průměrnou úroveň.

Dějepis

Výuka předmětu vychází z platných učebních dokumentů. Do plánování předmětu se nepromítly strategické záměry a cíle školy v oblasti vzdělávání a výchovy. Bezprostřední příprava učitelek na vyučovací hodiny byla svědomitá, vědomostní a dovednostní cíle stanovené učebními osnovami jsou naplňovány. Kontrolou byl zjištěn časový soulad mezi naplánovaným a probíraným učivem.

Dějepis vyučují dvě učitelky, obě splňují požadavek odborné a pedagogické způsobilosti. Materiálně-technické zabezpečení výuky předmětu je na průměrné úrovni. Ve škole je vybudován kabinet dějepisu, který je vybaven dostatečným množstvím map i atlasů. Ve výuce je také využívána didaktická technika (zpětný projektor). Učebnice, s nimiž žáci pracují, netvoří jednotnou řadu, a proto škola zahájila jejich postupnou obměnu.

Ve sledovaných hodinách převládaly frontální výkladové metody vhodně doplňované znalostmi žáků, čtením ukázek z učebnice i z odborných textů a prací s mapou i atlasem. Ve většině sledovaných hodin učitelky účinně využívaly aktualizaci učiva, kladly důraz na objasnění pojmů, vztahů a souvislostí. Vhodně se zmínily o událostech z historie regionu. Učební látka byla prezentována věcně správně. V naprosté většině případů učitelky dobře formulovaly otázky a předkládaly je jako problém. Časté střídání činností umožňovalo udržet pozornost žáků. Menší prostor učitelky vymezily pro samostatné aktivní učení. V některých hodinách byli žáci zahlceni přemírou údajů a pojmů, což zvláště u těch slabších způsobilo problémy s pochopením přednášené látky. V jednom případě učitelka vhodně nezvolila opakovací test, jehož značný rozsah a z toho plynoucí náročnost vypracování způsobily časové nezvládnutí organizace celé vyučovací jednotky. Dílčí nedostatky se objevily při namátkové kontrole sešitů, která prokázala nutnost psaní neznámých historických názvů a pojmů na tabuli z důvodu jejich správné písemné i ústní interpretace žáky.

Naprostá většina sledovaných vyučovacích hodin se vyznačovala velmi vhodně zvolenou vstupní motivací, k níž bylo využíváno opakování předchozí látky, krátkých vstupních testů a doplňovaček s tajenkou. Pouze v jedné hodině byla vstupní motivace žáků opomenuta. V průběhu vyučovacích hodin byli žáci motivováni především uváděním příkladů z praxe a navazováním na jejich dosavadní zkušenosti a znalosti. Nabízená aktualizace historického vývoje na Balkáně nebyla jako motivační prvek využita.

Interakce a komunikace učitelek s žáky měla svá pozitiva i negativa. Na jedné straně byla založena na respektování osobnosti žáka, na rozvoji smyslu pro kooperaci a na vytváření prostoru pro vyjádření vlastního názoru, na druhé straně byla ojediněle negativně ovlivněna překotným tempem řeči a malou schopností pregnantně vyložit látku některých učitelek.

Výuka dějepisu je průběžně vhodně doplňována zadáváním referátů na vybrané historické téma a účastí žáků v projektech zaměřených na regionální problematiku. Tyto projekty propojují učivo více předmětů a žáci mají možnost poznat např. historii a zeměpisné podmínky svého okolí nebo významné osobnosti regionu Haná.

Výuku dějepisu je spíše nadprůměrná.

Občanská výchova, rodinná výchova

Osnovy předmětů učitelky rozpracovaly do tematických plánů. V rodinné výchově jsou stanovena témata, cíle a prostředky k jejich dosažení. Učivo předmětu rodinná výchova

navazuje na tematické celky prvního stupně a směřuje k tomu, aby se žáci naučili orientovat v základních otázkách zdraví, zdravého životního stylu, rodinného života i v širších problémech mezilidských vztahů. Plánování učiva v občanské nauce prostřednictvím zpracovaných tematických plánů má pouze formální charakter.

V bezprostřední přípravě učitelek na výuku hodin sledovaných předmětů převažovala pozitiva nad negativy.

Výuka probíhá v běžných třídách, vybavených starším nábytkem. Ke zlepšení estetického vzhledu učebního prostředí přispívá prezentace výtvarných prací žáků, ve většině tříd je vkusná květinová výzdoba. Materiálně-technické zabezpečení výuky předmětů občanská a rodinná výchova je pouze na vyhovující úrovni.

Obě učitelky, které učí předměty občanská a rodinná výchova, splňují kvalifikační požadavky pro výuku na daném typu školy, pouze jedna má specializaci pro výuku občanské nauky.

Struktury sledovaných hodin byly promyšlené, efektivně bylo využíváno vyučovacího času i různých forem práce a mezipředmětových vztahů. Převažovaly metody problémové a aktivizační. Učivo bylo vhodně aktualizováno, učitelky se opíraly o životní zkušenosti žáků a praktické příklady ze života. Dokázaly žáky vhodně motivovat a vtáhnout je do diskuze, na nastolené problémy (drogy, šikana, rasismus) okamžitě vhodně reagovaly. Vedly je k plynulému a spisovnému vyjadřování. Žáci bez zábran vyslovovali své názory, které byly mnohdy velmi kritické ve vztahu k jejich okolí. Verbální projev učitelek byl působivý a kultivovaný. *Hodnocení žáků*

V kvalitě výuky předmětů převažují pozitiva nad negativy.

Německý jazyk

Od čtvrtého ročníku mají žáci školy možnost výběru mezi německým a anglickým jazykem. Převažují žáci se zájmem o anglický jazyk. Třídy se na výuku předmětu dělí na skupiny.

Výuka probíhá plánovitě, zpracované tematické a časové plány vycházejí z používaných učebnic a cílů stanovených osnovami vzdělávacího programu Základní škola. Učebnice respektují komunikativní pojetí výuky cizího jazyka. Učitelky pracují se zvukovými nahrávkami k učebnicím, zřídka s videem. K názornosti výuky při probírání gramatického učiva slouží jazykové přehledy na tabuli, využívána je rovněž magnetická tabule. Při výuce ve vyšších ročnících se nepracuje s autentickými materiály. Výuka předmětu probíhá v kmenových učebnách, jazyková učebna není ve škole zřízena.

Předmět vyučují učitelky, které splňují kvalifikační předpoklady pro daný typ školy. Jedna neabsolvovala žádnou formu studia pro získání odbornosti vyučovaného cizího jazyka, což se negativně odrazilo při výuce předmětu na druhém stupni.

Sledované hodiny byly vedeny v německém jazyce, z reakcí žáků i z projevu učitelky bylo zřejmé, že nejsou na tento způsob vedení vyučovacích hodin zvyklí. Výuka byla zaměřena na rozvoj řečových dovedností, zvláště na ústní vyjadřování, i upevňování a opakování gramatického učiva. Na prvním stupni věnovala učitelka pozornost i nácviku písemného projevu. Vhodně propojovala jazykovou výuku s pohybovou, zpěvem a výtvarnou výchovou. V nedostatečné míře byl prováděn audioorální výcvik. Při výuce učitelky neuplatňovaly individuální přístup k žákům ani diferencované vyučování, ačkoli jsou ve třídách velké vědomostní rozdíly mezi žáky a u některých byla diagnostikována vývojová porucha učení.

Ve sledovaných vyučovacích hodinách chyběly vstupní i průběžné motivační formy a metody práce a propojení jak s mateřským jazykem, tak s dalšími humanitními a přírodovědnými předměty.

Interakce a komunikace probíhala zejména mezi učitelkami a žáky, spolupráci mezi žáky učitelky zařadily ojediněle.

Kvalita výuky předmětu je průměrná.

Hodnocení kvality vzdělávání

V kvalitě vzdělávání jsou ve sledovaných předmětech pozitiva a negativa téměř v rovnováze.

HODNOCENÍ KVALITY VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI ŠKOLNÍ DRUŽINY

Základní charakteristika školní družiny

- Součástí školy jsou dvě oddělení školní družiny (ŠD).
- Počet vykazovaných žáků (Výkaz o ŠD) je 50, v současné době do družiny dochází 45 žáků prvního – pátého ročníku, nepravidelně ji navštěvuje dalších 12 žáků.
- Školní družina zajišťuje ranní a odpolední provoz, pravidelný prázdninový provoz není zaveden.

Podmínky výchovně-vzdělávací činnosti

Personální podmínky pro výchovně-vzdělávací činnost jsou vynikající, obě vychovatelky ŠD splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Vedoucí vychovatelka je určena.

Obě oddělení jsou umístěna v budově, kde jen vyučován první – třetí ročník. První oddělení (žáci prvního a částečně druhého ročníku) pracuje v kmenové učebně, druhé oddělení (druhý – pátý ročník) využívá prostor samostatné herny a přilehlé učebny. Možnost ranní docházky do družiny využívají žáci obou oddělení. Místnosti jsou vybaveny starším udržovaným nábytkem. Na estetické výzdobě všech prostor družiny se žáci spolupodílejí. Podle potřeby je využívána i školní tělocvična a hřiště. Družina je dostatečně vybavena učebními pomůckami a stavebnicemi. Stanovený režim dne je vyvážený, zásady bezpečnosti a psychohygieny včetně pitného režimu jsou respektovány. Pobyť venku je do činnosti družiny v dostatečné míře zařazován.

Řízení školní družiny

Výchovně-vzdělávací činnost vychází z konkrétních podmínek ŠD a navazuje na zvolený vzdělávací program školy. Činnost družiny se řídí celoročním plánem práce, který je členěn na roční období. Na celoroční plán kontinuálně navazují podrobné čtrnáctidenní plány a týdenní skladba zaměstnání, ve kterých se prolínají všechny odpočinkové, zájmové i rekreační činnosti včetně přípravy na vyučování. Informace uvnitř družiny i vzhledem k rodičům žáků jsou předávány rychle a úplně.

Provoz školní družiny je časově vhodně rozvržen. Jeho rozsah byl ředitelkou školy projednán se zřizovatelem. Vnitřní řád družiny je funkční, dává dostatečný rámec pro její činnost. Povinná dokumentace je řádně vedena. Vychovatelky jsou členkami pedagogické rady, jejího jednání se však z provozních důvodů účastní jen ojediněle.

Počet přihlášených a zapsaných žáků nepřesahuje stanovený limit. Kontrolou pedagogické dokumentace bylo zjištěno, že pobyt pravidelně a nepravidelně docházejících žáků se časově nepřekrývá.

Zájmová činnost školy nenarušuje výchovně-vzdělávací program ŠD. Obě vychovatelky vedou po jednom zájmovém útvaru s celoškolskou působností (keramika a kondiční cvičení), v rámci družiny pracuje pět zájmových kroužků - anglický jazyk, dramatický kroužek, keramický kroužek a dvě skupiny pohybových her. Na veřejnosti se ŠD prezentuje vystoupeními a výstavami prací žáků, s ostatními pedagogy úzce spolupracuje zejména při organizaci kulturních a sportovních akcí školy.

Organizace a průběh výchovně-vzdělávací činnosti školní družiny včetně motivace a komunikace

Zvolené metody a formy práce byly v souladu s požadavky na specifickou pedagogiku volného času, pro spontánní aktivity dětí byl ponechán dostatek času a prostoru. Sledované činnosti byly pro žáky dostatečně atraktivní a přiměřené jejich věku. Při hospitacích bylo zjištěno dodržování pedagogických a didaktických zásad. Vzdělávací postupy podporovaly rozvoj fantazie, tvořivosti i samostatného verbálního projevu a odpovídaly daným podmínkám a složení oddělení. K tomuto cíli byly dostatečně variabilně a tvořivě využívány všechny místnosti ŠD. Zájmové, výtvarné a konstruktivní činnosti podporovaly spolupráci, fantazii a tvořivost. Metody práce byly zaměřeny na rozvoj smyslového vnímání, promyšlená organizace činnosti všem žákům umožnila aktivní spoluúčast a seberealizaci.

Častým zařazováním diskuzní metody spojené s využitím životních zkušeností žáků bylo vytvořeno pozitivní komunikační prostředí. Manipulační schopnosti a dovednosti byly rozvíjeny prací s papírem a barvou. Motivace ke všem sledovaným činnostem byla dostatečně aktivizující a podnětná, vychovatelky využívaly zpětnou vazbu pro pozitivní hodnocení práce žáků.

Celkové hodnocení podmínek, kvality řízení a organizace výchovně-vzdělávací činnosti školní družiny

Plánování činnosti školní družiny spolu s personálním zajištěním jejího chodu je vynikající, materiální podmínky jsou velmi dobré. Zvolené metody a formy práce ve sledovaných činnostech podporovaly aktivitu a samostatnost žáků. Uplatňovaná motivace byla podnětná a účinná, komunikativní dovednosti žáků mají velmi dobrou úroveň. V činnosti školní družiny výrazně převažují pozitiva.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Strategie rozvoje školy na roky 1999-2004 postihuje všechny její oblasti. Výchovně-vzdělávací cíle vycházejí ze vzdělávacího programu Základní škola, materiálně-technické priority byly zpracovány na základě analýzy aktuálního stavu.

Dlouhodobé cíle jsou rozpracovány do školního roku, v plánu práce je určen termín a zodpovědnost konkrétní osoby nebo všech pracovníků za splnění úkolu. Průběžně se škole daří plnit úkoly přesně vymezené s určením zodpovědnosti, které jsou také rozpracovány do měsíčních a týdenních plánů (vybudování počítačové učebny, napojení na internetovou síť, besedy, přednášky, protidrogová prevence atd.). Obtížnější realizace se vyskytuje u cílů založených na osobnostních a komunikativních kompetencích, kde nebyl určen způsob jejich dosažení a osobní zodpovědnost (např. při výuce postupovat diferencovaně, netrestat, nestresovat slabší žáky maximem úkolů, vycházet ze schopností a zájmů žáků, vážit si každého člověka, rozvíjet u žáků sociální a komunikativní způsobilost). Do systému plánování je také začleněna práce výchovné poradkyně a metodika prevence sociálně patologických jevů. Rezervy byly zjištěny v plánu činnosti výchovné poradkyně, zejména v práci s žáky doporučenými k integraci.

Výuka probíhá podle schváleného učebního plánu. Nedostatky byly zjištěny v rozvržení učební látky stanovené učebními osnovami ve třetím a čtvrtém ročníku. Nejsou akceptovány Úpravy a doplňky základní pedagogické dokumentace vzdělávacího programu Základní škola schválené MŠMT pod čj. 250 18/98-22, které jsou platné od 1. září 1998.

Volitelnými předměty jsou domácnost, konverzace v cizím jazyce, technické kreslení, informatika, základy administrativy. Vedení školy klade důraz na rozvoj počítačové gramotnosti ve všech ročnících druhého stupně, proto je již od šestého ročníku v rámci předmětu praktické činnosti vyučována práce s počítačem. Žáci se mohou zapojit do práce nepovinného předmětu náboženství a do činnosti dvanácti zájmových útvarů.

Škola vykazuje 13 žáků s diagnostikovanou vývojovou poruchou učení, pouze žáci prvního stupně navštěvují kurz reedukace. Individuální vzdělávací programy pro žáky doporučené okresní pedagogicko-psychologickou poradnou k integraci nejsou zpracovány, škola nečerpá finanční prostředky na zakoupení pomůcek pro tyto žáky. Individuální přístup k těmto žákům uplatňují pouze někteří učitelé.

V plánování jsou pozitivní a negativní téměř v rovnováze.

Organizování

Organizačním uspořádáním jsou vymezeny obecné principy řízení školy, pracovní náplně jsou stanoveny. Některé pravomoci ředitelka školy delegovala na svého zástupce.

Poradním orgánem školy je pedagogická rada a metodické sdružení prvního stupně. ČŠI posuzovala nejen jejich funkčnost, ale i práci výchovné poradkyně, a to na základě stanovených plánů i konkrétních zjištění v průběhu inspekce. V jejich práci byly zjištěny nedostatky (např. spolupráce v metodické oblasti, péče o žáky s vývojovými poruchami učení na druhém stupni, podíl na vymezení způsobu dosažení některých koncepčních záměrů, nesprávně přisouzená rozhodovací pravomoc pedagogické radě).

Organizace výuky probíhá v souladu s vyhláškou o základní škole. Školní řád obsahuje povinnosti i práva žáků. Ve škole je zřízena schránka důvěry.

Informační systémy umožňují plynulé předávání různých sdělení nejen uvnitř školy, ale i směrem k zákonným zástupcům žáků a veřejnosti. Škola se prezentuje pořádáním společenských a sportovních akcí, organizuje divadelní představení, sportovní den, školní akademii, publikuje v místním tisku. Nepravidelně je vydáván školní časopis.

Výroční zpráva obsahuje náležitosti požadované zákonem.

V organizování jsou pozitiva a negativa téměř v rovnováze.

Vedení a motivování pracovníků

Vedení školy vhodně uplatňuje operativní styl řízení. Hlavními nástroji jsou pravidelné porady a osobní jednání. V systému práce chybí propojenost mezi některými koncepčními záměry a kontrolními mechanismy v návaznosti na kritéria pro přidělování nenárokových složek platu. Ta konkretizují především podíl práce pedagogických pracovníků na mimoškolní činnosti a prezentaci školy. Pouze v obecné rovině jsou stanoveny v oblasti přímé výuky, čímž nenavazují na některé deklarované koncepční záměry stanovené v oblasti osobnostních rysů i sociálních vztahů. Takto definovaná kritéria způsobují neprůhlednost přidělování nenárokových složek platu za přímou výchovně-vzdělávací činnost. Rovněž osobní příplatek vyplacený v prosinci 2000 jednorázovým způsobem neplní funkci nenárokové složky s dlouhodobým motivačním charakterem.

Učitelé se pravidelně zúčastňují různých forem dalšího vzdělávání (např. kurz o holocaustu, osobnostní a sociální výchova). V tomto školním roce je účast na seminářích výrazně nižší, jako důvod uvedla ředitelka školy nedostatek finančních prostředků.

Systém sebehodnocení a evaluace je vytvořen částečně, škola využívá některé dílčí ukazatele (např. testy Scio, vstupní, pololetní a závěrečné písemné práce z českého jazyka a matematiky).

Ve vedení a motivování pracovníků jsou pozitiva a negativa téměř v rovnováze.

Kontrolní mechanismy

ČŠI se v rámci orientační inspekce zaměřila na kontrolu výchovně-vzdělávacího procesu. Plán kontrolní činnosti vymezuje všechny jeho oblasti. Povinná dokumentace je zavedena. Namátkovou kontrolou byly zjištěny formální nedostatky v některých třídních knihách. Opravy jsou prováděny nedovoleným způsobem (přelepování). Tato zjištění se týkají pouze úzkého okruhu třídních učitelů; chybí zápisy vyučovacích hodin jak ve školním roce 1999/2000, tak 2000/2001. Vedením školy není v tomto směru prováděna důsledná kontrola ani účinná opatření k odstranění zjištěných nedostatků.

Plnění osnov je sledováno prostřednictvím časově tematických plánů, zejména na druhém stupni však některé mají formální charakter.

V rámci hospitační činnosti vedení školy pravidelně sleduje plnění obecných didaktických zásad. Pohospitační rozbor vedení školy s učitelkami v době inspekce měly rozdílnou úroveň a vypovídací hodnotu. Rezervy byly zjištěny v posuzování kvality výuky prvního stupně.

Písemné práce, které škola zadává žákům, jsou vyhodnocovány. S výsledky pracují někteří učitelé podle vlastního uvážení, vedení školy provádí pouze obecnou analýzu na závěr školního roku.

V kontrolních mechanismech jsou pozitiva a negativa téměř v rovnováze.

Hodnocení kvality řízení

V řízení školy jsou pozitiva a negativa téměř v rovnováze.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

- Kontrolou personální dokumentace bylo zjištěno, že předmět hudební výchova ve třídě 4. A, všechny předměty s výjimkou cizích jazyků ve třídě 4. B jsou vyučovány učitelkou bez předepsané odborné a pedagogické způsobilosti pro daný typ školy. Na druhém stupni vyučuje učitelka s pedagogickou způsobilostí pro jiný typ školy.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí Školského úřadu Přerov čj. 3830/99 o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 10. srpna 1999
- Vzdělávací program Základní škola s úpravami a doplňky
- Povinná dokumentace školy dle § 38a zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol, ve znění pozdějších předpisů – školní rok 2000/2001 a třídní knihy za školní rok 1999/2000, rozvrh hodin na školní rok 2000/2001, školní řád, personální dokumentace
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1999/2000
- Strategie rozvoje školy na roky 1999 – 2004
- Plán práce na školní rok 2000/2001
- Plán výchovného poradce na školní rok 2000/2001
- Tematické a časové plány učiva sledovaných předmětů, pololetní a závěrečné písemné práce
- Vnitřní platový předpis ze dne 2. ledna 2001
- Plán kontrolní činnosti na školní rok 2000/2001
- Zápisy z hospitací za školní rok 2000/2001
- Vybrané sešity, žákovské knížky a deníčky

ZÁVĚR

- Učební plán vzdělávacího programu Základní škola je dodržen. V plnění osnov a tematickém rozvržení učiva některých sledovaných předmětů byly zjištěny nedostatky.
- Materiálně-technické podmínky jsou průměrné. Prostorové podmínky pro zajištění činnosti školy jsou vyhovující, estetická úroveň budovy využívané pro výuku prvního - třetího ročníku a činnost školní družiny je nízká. Vybavení učebnicemi je odpovídající, pouze v dějepisu škola vhodně zahájila postupnou obměnu učebnic. Obecné psychohygienické zásady výuky jsou dodržovány.
- Většina pedagogických pracovníků splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti s výjimkou jedné učitelky prvního stupně. Výuka německého jazyka, občanské výchovy a rodinné výchovy je zabezpečena učitelkami bez příslušné specializace.
- Ve výuce učitelé využívali různé metody a formy práce, převažovalo však frontální vyučování, spolupráce mezi učiteli a žáky, neefektivní byla výuka se stereotypním průběhem, slabší motivací a nedůslednou zpětnou vazbou. Pouze někteří učitelé přistupovali k výuce invenčně, používali problémové i aktivizační metody a využívali mezipředmětové vztahy. Tyto zvolené metody žáky vhodně motivovaly a vytvářely prostor pro jejich aktivní zapojení do výuky.
- Koncepční záměry a cíle výchovně-vzdělávací práce vycházejí z analýzy aktuálního stavu školy, respektují zásady stanovené vzdělávacím programem Základní škola. K naplnění deklarovaných záměrů a cílů v oblasti osobnostních rysů a sociálních vztahů chybí důsledná propojenost plánování, organizování a vytvoření účinných zpětnovazebních nástrojů. Systém organizování, vedení pracovníků a jejich kontroly je vytvořen, v jeho účinnosti jsou pozitiva a negativa téměř v rovnováze.
- Školní družina vhodně doplňuje výchovně-vzdělávací program školy.

V kvalitě vzdělávání a řízení školy jsou pozitiva a negativa téměř v rovnováze.

Celkově ČŠI školu hodnotí jako průměrnou.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Lenka Zedková	Lenka Zedková v.r.
Členové týmu	Mgr. Blahoslav Melhuba	Blahoslav Melhuba v.r.
	Mgr. Dagmar Raisová	Dagmar Raisová v.r.
	PhDr. Marcela Rybková	Rybková v.r.
	Mgr. Vít Široký	Vít Široký v.r.

V Přerově dne 14. června 2001

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 25. 6. 2001

Razítko

Ředitelka školy	Podpis
Mgr. Ladislava Karásková	L. Karásková v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy (samosprávy): Okresní úřad, referát školství, Smetanova 4, 751 52 Přerov	2001-07-17	134 86/01
Zřizovatel: Obec Brodek u Přerova, okres Přerov, Majetinská 275, 751 03 Brodek u Přerova	2001-07-17	134 85/01

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
2001-07-02	84/01	Ředitelka školy podala připomínky k inspekční zprávě.